

Villa Oud Walenburg teruggebracht in originele staat

NOSTALGIE ALS STIJLFIGUUR

RUIM HONDERD JAAR OUD IS DE VILLA, MAAR HIJ OOGT ALSOF HIJ GISTEREN IS OPGELEVERD.

AAN DE HAND VAN ARCHIEFMATERIAAL EN OUDE FOTO'S KON HET VERLOEDERDE GEBOUW

WEER IN OUDE LUISTER WORDEN HERSTELD. DE VERTREKKEN ZIJN PRECIES ZOALS

ARCHITECT EDUARD CUYPERS ZE WILDE: IN STIJL VAN DE FRANSE ZONNEKONING.

Tekst | Theo van Oeffelt

Fotografie | BURGy Bouwbedrijf | Robert Jan Stokman | Arjen Veldt

Er was veel voor nodig om villa Oud Walenburg aan de Rotterdamse Walenburgerweg in zijn oude luister te herstellen. De fundering verkeerde in een beroerde staat, het balkon stond op instorten, het interieur was door lekkages ernstig beschadigd, originele wandschilderingen waren overgeschilderd en het behang verdwenen. En dat terwijl het in 1909 nog zo kleurrijk was. Architect Eduard Cuypers, neef van

de beroemde Pierre Cuypers die onder meer het Amsterdamse Centraal Station en het Rijksmuseum ontwierp, voldeed aan het verzoek om een villa te bouwen in een achttiende-eeuwse classicistische stijl. Opdrachtgever J.P. Helmers, een Rotterdamse houthandelaar, was zeer gecharmeerd van de nostalgische Um 1800-stijl: een nieuw historiserende stijl, die de Lodewijk XV- en XVI- stijl en het Neoclassicisme

Links en boven | Uitgebreid kleurenonderzoek was nodig om onder meer de luiken en deuren van Villa Oud Walenburg in de oorspronkelijke stijl terug te kunnen brengen.

*Het parket is plank voor plank
verwijderd en genummerd*

als uitgangspunten nam. De stijl was een reactie op de moderne Art Nouveau. Cuypers schoot niet tekort. De salon en de eetkamer werden in Lodewijk XVI-stijl uitgevoerd, de muziekkamer in rococo, terwijl de hal en het trappenhuis een neorenaissance-uiterlijk kregen.

Gangstelsel

In de daarop volgende eeuw ging veel van het schoon verloren. Zo verdwenen tijdens de periode dat de villa een religieuze bestemming had de talrijke wulpse wanddecoraties onder een witte sauslaag. Slecht onderhoud maakte de zaak er niet beter op. Begin 2000 kwam de villa in handen van woningcorporatie Woonbron Delfshaven, die het verhuurde aan stichting Pension Maaszicht. De villa en het aangrenzende klooster bieden sindsdien onderdak aan dak- en thuisloze jongeren tussen de zeventien en drieëntwintig jaar uit de regio Rotterdam. De eerste en tweede verdieping dienen als kantoorruimte, de

bovenste etage, die in verbinding staat met het klooster, bevat de leefruimten voor de jongeren.

Woonbron legde de restauratie van het inmiddels rijksmonumentale gebouw in handen van Kristal Projectontwikkeling, die hiervoor architectenbureau Walraad Architecten en BURGY Bouwbedrijf uit Leiden, een erkend restauratiebedrijf en lid van de Vakgroep Restauratie, aantrok. In 2007 startten de werkzaamheden, allereerst aan de fundering. Kasper Burgy van het gelijknamige restauratiebedrijf vertelt: 'Om er bij te kunnen werd het parket plank voor plank verwijderd en genummerd, zodat we het later exact terug konden leggen. Voor het herstel van de fundering moesten twee werknemers op zeven meter diepte met een schep een kaarsrecht gangstelsel onder de grond graven om de palen vrij te maken en te verstevigen. Zij hebben maandenlang als mollen onder de grond geleefd. Elke gang was voorzien van een richel, waarop hun schoppen rechtop tegen de wand konden staan. Hierdoor

Boven | Belangrijk onderdeel van de restauratie was de vervanging van de installaties en het herstel van de fundering, zonder inbreuk te maken op het bestaande en deels te restaureren interieur en exterieur.

EDUARD CUYPERS

De op 18 april 1859 in Roermond geboren Eduard Cuypers hield zich, net als oom Pierre, niet alleen bezig met de bouwkunst, maar ook met het ontwerpen van meubels, lampen en glas-serviezen. Veel van zijn ideeën bracht hij naar buiten in het door hemzelf uitgegeven tijdschrift 'Het Huis Oud en Nieuw', waarin hij ook publiceerde over villa Oud Walenburg. Na eerst bij zijn oom te hebben gewerkt, richtte hij in 1881 een architectenbureau op in Amsterdam, dat mede dankzij drie jonge werknemers naam zou maken: Michel de Klerk, Johan Melchior van der Mey en Piet Kramer. Zij werden de grondleggers van de Amsterdamse School. Cuypers zelf hield vast aan een eigen stijl, een late vorm van de neorenaissance, maar die als 'nieuwe kunst' wel geldt als voorloper van de Amsterdamse School. Bekende gebouwen van zijn hand zijn het kantoorgebouw voor het Algemeen Handelsblad aan de Amsterdamse Nieuwezijds Voorburgwal en het imposante landhuis De Hooge Vuursche in Baarn. Tijdens een lange studiereis naar Java en Bali richtte hij aldaar het architectenbureau Ed. Cuypers & Hulswit, te Weltevreden op. Cuypers overleed op 1 juni 1927 in Den Haag.

Het behang is in China met de hand beschilderd

WAARBORG VOOR KWALITEIT

Vakgroep Restauratie is de landelijke branchevereniging van erkende restauratiebouwbedrijven. De zesendertig leden nemen samen tweederde van de restauratiebouwproductie in ons land voor hun rekening, variërend van woonhuizen tot kerken en kastelen. De vakgroep zet zich al dertig jaar in voor het waarborgen van kwaliteit, innovatie, het behoud van ambachtelijk restauratievakmanschap en treedt op als belangenbehartiger en gesprekspartner binnen de restauratie- en monumentenwereld. De leden van Vakgroep Restauratie voldoen aan strenge kwaliteitsnormen, zie ook www.vakgroeprestauratie.nl

**Vakgroep
Restauratie**

bleven de handvaten schoon en werden blaren op de handen voorkomen.'

Draadloze schakelaar

Het restauratiebedrijf BURGY bracht het interieur geheel in oorspronkelijke staat terug. Daar was een uitgebreid onderzoek aan vooraf gegaan. Dankzij oude foto's en onder meer een artikel in een door Cuypers zelf uitgegeven tijdschrift, kreeg de architect de originele situatie goed in beeld. Omdat Woonbron vanwege duurzaamheidsaspecten eigentijdse technieken wilde gebruiken, werd de villa ondermeer voorzien van een warmteterugwinningssysteem, brandveiligheidsmaatregelen en compleet nieuwe installaties. 'Die moesten uit het zicht aangebracht worden,' licht Kasper Burgy toe. 'De vierhonderd

meter lange mechanische ventilatiebuizen hebben we op ongeveer tien meter na volledig kunnen wegwerken.' Andere, nu onzichtbare ingrepen, waren de gedeeltelijke vervanging van de glas-in-loodramen en het aanbrengen van nieuwe lichtpunten met draadloze schakelaars. Kasper Burgy wijst op de balusters onder de leuning op het balkon. 'Die waren allemaal verrot. We hebben ze deels kunnen repareren, deels moeten vervangen. De voeten zijn nu vrijgehouden van de vloer, wat nieuwe schade door regenwater zal voorkomen.' Tot slot laat hij het behang in de serre zien. 'Dit hebben we speciaal voor dit project in China met de hand laten beschilderen, geheel naar ontwerp van Eduard Cuypers. Een fraaie finishing touch waar we erg trots op zijn!' ■

Boven | Detail van het behang in de serre. Rechts | Een van de vele stijkkamers van de villa, die na oplevering wordt ingericht als kantoorruimte door de Stichting Pension Maaszicht.

